

SHARE

Survey of **H** Health, **A** Ageing and **R** Retirement in **E** Europe

Filip Oliva

Project manager SHARE

Listopad 2013

Představení

- ▶ Cílem SHARE je vytvoření celoevropského longitudinálního datového souboru zahrnujícího osoby starší padesáti let a jejich partnery.
- ▶ Data projektu přispívají k pochopení procesu stárnutí evropské populace.
- ▶ Hlavní témata: demografie a rodina, vzdělání, zdraví (zdravotní péče), kognitivní funkce, zaměstnání a důchod, vzájemná pomoc a finance v rodině, bydlení, příjmy a spotřeba domácnosti, majetek, sociální podpora, aktivity, kvalita života, životní historie, očekávání do budoucnosti a další.
- ▶ Data jsou pro nekomerční využití volně dostupná.
- ▶ SHARE je největším mezinárodním vědeckým projektem EU v sociálních vědách.
- ▶ Analýzy údajů SHARE pomohou evropským zemím účinněji se připravit na řešení důsledků stárnutí obyvatelstva a důležité reformy v budoucnosti.

Historie a vývoj

- ▶ První vlna SHARE proběhla v roce 2004 za účasti 11 zemí (Rakousko, Belgie, Dánsko, Francie, Německo, Řecko, Itálie, Nizozemsko, Španělsko, Švédsko a Švýcarsko).
- ▶ Česká Republika se k projektu připojila ve druhé vlně v roce 2006.
- ▶ Aktuálně se projektu účastní také: Katalánsko (nezávisle na Španělsku), Izrael (jako jediná neevropská země) Estonsko, Lucembursko a Slovinsko.
- ▶ Předchozí vlny SHARE se účastnilo také Maďarsko, Polsko, Portugalsko a Irsko.
- ▶ Od roku 2004 proběhly 4 vlny sběru dat (2004, 2006, 2008 a 2011). Pátá probíhá v roce 2013.

- ▶ Výzkum se provádí prostřednictvím CAPI + papírový drop off.
- ▶ Studie je panelová. Jsou dotazováni respondenti z předchozích vln.
- ▶ Vzorek je pravidelně doplňován metodou náhodného pravděpodobnostního výběru domácností na území celé ČR.
- ▶ Vhodným respondentem je člověk starší padesáti let a jeho partner (bez ohledu na věk).
- ▶ V každé domácnosti probíhají maximálně dva rozhovory.

- ▶ Výzkum se provádí na 6 000 respondentech v cca 4 500 domácnostech.
- ▶ Všechny doposud realizované vlny prováděla agentura SC&C.
- ▶ V posledních dvou vlnách využila ČR možnosti napojit k hlavnímu dotazníku ještě doplňující papírový, tzv. drop off.
- ▶ Drop off čtvrté vlny se zabýval perzekucemi za 2. světové války a v období totality.
- ▶ Drop off aktuální vlny se zabývá podmínkami odchodu do starobního důchodu a souběžného pracovního poměru.

- ▶ Celý projekt je rozdělen na 22 tematických modulů.
- ▶ DN (Demogr. & Network)
- ▶ SN (Social Networks)
- ▶ CH (Children)
- ▶ PH (Physical Health)
- ▶ BR (Behav. Risk)
- ▶ CF (Cognitive Functions)
- ▶ MH (Mental Health)
- ▶ HC (Health Care)
- ▶ MC (Mini-Childhood)
- ▶ EP (Employment & Pension)
- ▶ LI (Record Linkage)
- ▶ GS (Grip Strength)
- ▶ SP (Social Support)
- ▶ FT (Financial Transfer)
- ▶ HO (Housing)
- ▶ HH (Household)
- ▶ CO (Consumption)
- ▶ CS (Chair Stand)
- ▶ AS (Assets)
- ▶ AC (Activities)
- ▶ EX (Expectations)
- ▶ IV (Interviewer)

- ▶ **DN (Demogr. & Network, SN (Social Network) & CH (children)**

- ▶ Moduly, které se zabývají sociální sítí respondenta a vztahy s lidmi v jeho nejbližším okolí.

- ▶ Příklady otázek:
 - „Změnil se Váš rodinný stav v době od našeho posledního rozhovoru?“

 - „Kolik vnoučat celkem máte?“

- ▶ **PH (Physical Health), MH (Mental Health) & HC (Health Care)**

- ▶ Moduly, které se zabývají fyzickým a duševní zdravím + zdravotní péčí.

- ▶ Příklady otázek:

„Do jaké míry Vás Vaše zdraví v posledních šesti měsících omezovalo při vykonávání každodenních činností? “

„Byl/a jste během posledních dvanácti měsíců hospitalizován/a v nemocnici přes noc? Týká se pobytu jak ve všeobecné nemocnici, tak i na psychiatrické klinice nebo ve specializovaných nemocnicích.“

▶ **BR (Behavioral Risks)**

▶ Modul, který se zabývá návyky a zlozvyky.

▶ Příklady otázek:

„Jak často jíte v obvyklém týdnu porci ovoce nebo zeleniny?“

„Kouřil/a jste ve svém životě v průběhu alespoň jednoho roku cigarety, doutníky nebo dýmku?“

▶ **CF (Cognitive Functions), GS (Grip Streng) & CS (Chair Stand)**

- ▶ Speciální moduly, které testují kognitivní (vyjmenovávání druhů zvířat v časovém limitu, zapamatování seznamu slov) a fyzické (síla stisku ruky, opakované vstávání ze židle) funkce.

▶ Příklady otázek:

„Nyní se budeme zabývat pamětí a schopností přemýšlet o věcech. Kolikátého dnes je?“

„Kolik je 100 mínus 7?“

- ▶ **EP (Employment & Pension), HH (Household) CO (Consumption) & FT (Financial transfer), AS (Assets)**
- ▶ Moduly, které se zabývají příjmy, výdaji a jměním respondenta.
- ▶ Příklady otázek:

„Co nejlépe vystihuje Vaši současnou výdělečnou situaci?“

„Myslete teď na posledních 12 měsících. Když nebudete brát v úvahu stravu a ubytování, dostal/a jste v tomto období od nějaké osoby peníze nebo věcné dary v hodnotě 2 500 Kč a více?“

„Jakou průměrnou měsíční částku utratila Vaše domácnost za potraviny, které nebyly spotřebovány doma?“

„Můžete nám uvést přibližnou celkovou částku všech příjmů ostatních členů domácnosti v roce 2013 po odečtení daní a dalších příspěvků?“

„Kolik peněz v současné době máte uloženo v osobním penzijním připojištění nebo spoření?“

▶ MC (Minichildhood)

- ▶ Modul, který se zabývá životními podmínkami respondenta do věku patnácti let.

- ▶ Příklady otázek:

„Rád bych se vás zeptal/a, na místo kde jste žil/a, když Vám bylo 10 let. Byl to dům nebo byt vlastněný nebo pronajímáný Vaší rodinou nebo opatrovníky?“

„Jak Vám šla čeština ve srovnání s jinými dětmi? Byl/a jste výrazně lepší, lepší, stejná/ý jako ostatní, horší, výrazně horší?“

▶ **SP (Social Support) & HO (Housing)**

- ▶ Moduly, které se zabývají bydlením, domácností a pomocí nejbližšího okolí, či nejbližšímu okolí respondenta.

▶ Příklady otázek:

„V posledních 12 měsících, hlídal/a jste pravidelně nebo příležitostně Vaše vnoučata v nepřítomnosti rodičů?“

„Nyní máme několik otázek k Vašemu bydlišti. V době od našeho rozhovoru v květnu 2011, přestěhoval jste se do jiného bydliště, domu, nebo bytu?“

„Byl/a jste v posledních dvanácti měsících s placením nájemného někdy více než dva měsíce v prodlení?“

▶ **AC (Activities) & EX (Expectations)**

- ▶ Moduly, které se zabývají aktivitami (omezení, možnosti) a budoucími očekáváními (predikce vývoje událostí) respondenta.

- ▶ Příklady otázek:

„Na stupnici mezi 0 a 10, kde 0 znamená zcela nespokojen/a a 10 znamená zcela spokojen/a, jak spokojen/a jste se svým životem?“

„Jak často cítíte, že Váš život má smysl?“

„S jakou pravděpodobností vláda zvýší důchodový věk, než půjdete do důchodu?“

▶ **IV (interviewer)**

- ▶ Speciální modul, který slouží k subjektivnímu hodnocení rozhovoru tazatelem.

- ▶ Příklady otázek:

„Potřeboval respondent během rozhovoru pomoc při čtení karet?“

„Jak byste popsali/a ochotu respondenta odpovídat?“

- ▶ **LI (Record Linkage) a jiné**
- ▶ Speciální modul, který slouží k propojení dat SHARE s veřejným registrem obyvatel v zemích, kde takový registr funguje. V České Republice jej není možno využít s ohledem na absenci registru.
- ▶ Vyjma uvedených modulů se mohou v dotazníku pravidelně či nepravidelně objevovat postupem času i moduly další.

- ▶ SHARE je multidisciplinární longitudinální databáze.
- ▶ Poskytuje mikro údaje týkající se zdraví, sociálně-ekonomického postavení a sociální a rodinné sítě více než 60 000 respondentů ve 20 zemích.
- ▶ Data projektu jsou bezplatně přístupná (nutný je podpis podmínek využití).
- ▶ Koordinátorem projektu v ČR je Radim Boháček, PhD. z Národohospodářského ústavu AV ČR.
- ▶ Oficiální webová stránka projektu je <http://www.share-project.org/>
- ▶ České stránky SHARE jsou na <http://share.cerge-ei.cz/index.htm>
- ▶ Postup pro získání dat SHARE naleznete na obou výše uvedených odkazech.

- ▶ Radim Boháček
koordinátor SHARE v ČR
Email: radim.bohacek@cerge-ei.cz

- ▶ Jana Hamanová
ředitelka výzkumu SC&C
Email: jhamanova@scac.cz

- ▶ Filip Oliva
projektový manažer SHARE v ČR
Email: foliva@scac.cz

